

På disse sidene i Tidsskriftet – legelivet – finner du stoff om legers liv. Her er det presentasjon av arbeidssteder, nyhetssaker, nye doktorgrader, nye spesialister, prisutdelinger og minneord. Alt samlet på ett sted – så du kan følge enda bedre med.

Steinar Solberg.
Foto: Privat

Steinar Solberg (f. 1953) er dr.med. og overlege ved Thoraxkirurgisk avdeling, Hjerte-, lunge- og karklinikken, Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet.

«Velferdsstaten og fellesskapet har ikke stemmerett»

Amerikaniseringen

Etter 40 år som utvandret svenske var hovedpersonen i romanen *Din stund på jorden* rundt 1960 tilbake i sitt fødeland. Han sier: «Amerika er ute før meg og er i ferd med å flytte inn i min gamle hjembygd.»

Lite kunne forfatteren Wilhelm Moberg vite at han kun hadde sett begynnelsen av det som også har rammet Norge.

I 1970-årene hadde venstresiden i Norge paroler med foraktelig omtale av «den amerikanske kulturimperialismen». Jeg fnyste og likte cowboyfilmer. I dag savner jeg de rabiater AKP-ernes evne og vilje til klart å påpeke fenomener. Et annet, godt eksempel er deres utsagn om at «makt korrumpere». Klart og greit og sant, da som nå. Vi har, ubevisst og uten motstand, latt oss føre inn i en omfattende amerikanisering som omfatter språkbruk, kultur, holdninger, politikk og helsevesen.

Dersom en amerikansk kirurg blir spurt om han har problemer, er det en stor fornærmelse. I Norge finnes det nå heller ikke problemer lenger. De er avskaffet i presse, forvaltning og offentlig debatt. Nå står i stedet utfordringene på rekke og rad. Da jeg vokste i høyden og trengte nye sko og klær, måtte jeg vente til det var salg i butikkene. Nå er det knapt salg noe sted, men de har «sale». Det er intet som utgjør en forskjell lenger, men mange gjør en forskjell – «makes a difference». Svært få mener eller synes noe, mens mange tenker – «I think».

Vi har lenge beveget oss fra fellesskapet

til det individrettede samfunn, hvor vi er konsumenter, forbrukere og rettighetshavere med betalingsevne. Pasienter omtales som kunder. Politikerne har flyttet makt til konsulenter og økonomer. Dersom økonomene og deres modeller hadde vært oppfunnet da vi bodde i huler, hadde vi fortsatt bodd der. Knappt et skritt ut fra hulen ville ha vært regningssvarende og risikofritt.

For en tid tilbake snublet en kunde over en eske i en butikk og krevde 700 000 kroner i erstatning. I Norge. Tidligere harselerter vi over slike saker i USA. Også i erstatningsaker mot helsevesenet ser vi samme tendenser. Politikerne lanserer stadig nye rettigheter for enkeltindividene. Velferdsstaten og fellesskapet har ikke stemmerett. Vi har ikke lenger sykehus i Norge. Vi har helseforetak. Et foretak er en «virksomhetsenhet med økonomisk formål». Humanismen må vike for budsjett og regnskap. Vi har lønnsomme og ulønnsomme pasienter. Ny behandling må presenteres som «business case». I Norge.

Vi har hatt politikere og andre som har villet verne om norsk kultur. Det er prisverdig. Deres bekymring har vært om vi skulle påvirkes av islamsk kultur, men de har ikke nevnt at vi nærmest er overkjørt av den amerikanske. Det er ikke prisverdig.